

Ν. ΥΟΡΚΗ - ΠΕΚΙΝΟ +5

Ειδική Σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ

«Γυναίκες 2000: Ισότητα των Φύλων, Ανάπτυξη και Ειρήνη για τον 21ο Αιώνα»

Νέα Υόρκη, 5-9 Ιουνίου 2000

Όπως είχαμε αναφέρει στο προηγούμενο τεύχος αρ. 68, σας δίνουμε περισσότερες πληροφορίες για την παραπάνω Σύνοδο με δύο κείμενα. Το ένα αφορά την εκτίμηση της «Διεύθυνσης για την Προώθηση των Γυναικών» του ΟΗΕ, και το άλλο προσωπικά συμπεράσματα της Σούλας Παναρέτου, Αντιπροέδρου του Σ.Δ.Γ. Οι όποιες διαφορές στις εκτιμήσεις επιβεβαιώνουν την ανάγκη για συνέχιση του διαλόγου για την πορεία της ισότητας.

Πορεία, που είναι συνάρτηση όχι μόνο θεωρητικών συζητήσεων αλλά και των δράσεων. Κυρίως αυτών!

ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

από τη ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΟΥ ΟΗΕ

Το έτος 2000 αποτελεί κρίσιμο σημείο για την αναθεώρηση και την αξιολόγηση της εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης του Πεκίνου, καθώς και για την ομόφωνη υιοθέτηση από την Ειδική Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης «Γυναίκες 2000: ισότητα των φύλων, ανάπτυξη και ειρήνη για τον 21ο αιώνα» μιας Πολιτικής Διακήρυξης και ενός κειμένου συμπερασμάτων για μελλοντικές δράσεις και πρωτοβουλίες. Η Πολιτική Διακήρυξη επαναβεβαιώνει ότι την

ευθύνη της εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης του Πεκίνου την έχουν οι κυβερνήσεις. Το Πρόγραμμα Δράσης, συνεπώς, παραμένει το σημείο αναφοράς των κυβερνητικών δεσμεύσεων για τα δικαιώματα των γυναικών στα 12 κρίσιμα πεδία που μας ενδιαφέρουν. Το κείμενο συμπερασμάτων όχι μόνο επιβεβαιώνει τη Διακήρυξη του Πεκίνου και το Πρόγραμμα Δράσης, αλλά ενισχύει το Πρόγραμμα σε ορισμένα σημεία, επικεντρώνοντας τις δράσεις

εκεί που χρειάζεται και περιλαμβάνοντας τα πρόσθετα νέα ζητήματα που ανεφύησαν ή απέκτησαν βαρύτητα τα τελευταία 5 χρόνια.

Τέτοια περίπτωση αποτελούν οι διατάξεις που αφορούν τις γυναίκες και την υγεία, που ξεπερνούν το Πεκίνο δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην οπτική του φύλου για το AIDS και τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, την ελονοσία και τη φυματίωση, υπογραμμίζοντας τις δυσαναλόγως μεγαλύτερες επιπτώσεις τους στην υγεία των γυναικών

και των κοριτσιών και ζητώντας κατάλληλες πολιτικές και μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Το κείμενο συμπερασμάτων εξετάζει επίσης ειδικά την περίπτωση του κοριτσιού που μολύνεται από AIDS: ως προσώπου που πάσχει, που φροντίζει άλλους, και ως ορφανού. Συνιστά επίσης την αναβάθμιση της φροντίδας για την ψυχική υγεία γυναικών και κοριτσιών, την ενσωμάτωσή της στις υπηρεσίες και στα προγράμματα υγείας και –σ' αυτό το πλαίσιο– την ευαισθητοποιημένη από πλευράς φύλου εκπαίδευση των εργαζομένων στην υγεία, ώστε να αναγνωρίζουν και να χειρίζονται κατάλληλα τα θύματα βίας λόγω φύλου. Το κείμενο συμπερασμάτων περιέχει επίσης ειδικές διατάξεις για ηλικιωμένους, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προγράμματα για υγιείς και δραστήριους ηλικιωμένους, που αποβλέπουν στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της ισότητας, της συμμετοχής και ασφάλειας των ηλικιωμένων γυναικών.

Αξιοσημείωτη πρόσδος διαπιστώνεται επίσης όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και το θέμα της βίας κατά των γυναικών. Το κείμενο συμπερασμάτων διευρύνει το πλαίσιο συζήτησης. Επικεντρώνεται στην ανάγκη για δημιουργία περιβάλλοντος, που δεν ανέχεται παραβιάσεις των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, και ζητά αλλαγές στη νομοθεσία, με σκοπό να απαλειφθούν μέχρι το 2005 διατάξεις που δημιουργούν διακρίσεις και να μην υπάρχουν νομοθετικά κενά που αφήνουν τις γυναίκες και τα κορίτσια χωρίς αποτελεσματική νομική προστασία και δικαίωμα προσφυγής κατά διακρίσεων που βασίζονται στο φύλο.

Στο πλαίσιο αυτό εισάγονται πρόσθετες ειδικές διατάξεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που δεν αναφέρονται ρητώς στο Πρόγραμμα Δράσης, όπως ο βιασμός από το σύζυγο, εγκλήματα πάθους και τιμής, ρατσισμός και βία κατά γυναικών και κοριτσιών, με κίνητρο το ρατσισμό. Το κείμενο συμπερασμάτων διατυπώνει επίσης μια ομάδα συγκεκριμένων νέων μέτρων για την καταπολέμηση παραβιάσεων

ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών, που περιλαμβάνουν: το αίτημα για εκστρατείες μηδενικής ανοχής εναντίον της βίας κατά των γυναικών, την ανάγκη για νόμους και άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών παραδοσιακών πρακτικών (περιλαμβανομένων εγκλημάτων τιμής), την αποδοχή της διάστασης του φύλου στις εθνικές μεταναστευτικές πολιτικές, έτσι ώστε να αναγνωρίζεται ο διωγμός και η βία που σχετίζονται με το φύλο κατά την αξιολόγηση αιτήσεων για νομιμοποίηση προσφύγων ή παροχή ασύλου.

Το κείμενο συμπερασμάτων βάζει επίσης στην ημερήσια διάταξη την υπογραφή και κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών του 1999 – ενός από τα μεγαλύτερα νομοθετικά επιτεύγματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών από τη Διάσκεψη του Πεκίνου, και το Σύμφωνο της Ρώμης για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, το οποίο προβλέπει ότι ο βιασμός, η σεξουαλική δουλεία, η αναγκαστική πορνεία, η αναγκαστική εγκυμοσύνη, ο εξαναγκασμός σε στειρότητα και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας είναι εγκλήματα πολέμου, όταν διαπράττονται στα πλαίσια ενόπλων συγκρούσεων. Κάτω δε από συγκεκριμένες συνθήκες είναι εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Το κείμενο συμπερασμάτων προχωρεί επίσης ένα βήμα μπροστά στα θέματα σωματεμπορίας γυναικών και κοριτσιών και στις συναφείς μορφές βίας, αντιμετωπίζοντάς τα συνολικά. Τα προτεινόμενα μέτρα για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών και κοριτσιών κυμαίνονται από αντιμετώπιση των αιτιών, που βρίσκονται στη ρίζα του φαινομένου, μέχρι μια καθολική στρατηγική κατά της σωματεμπορίας, που περιλαμβάνει νομοθετικά και προληπτικά μέτρα, ανταλλαγή πληροφοριών, βοήθεια και προστασία προς τα θύματα και επανένταξή τους, και δίωξη των θυτών. Πέρα απ' αυτά, το κείμενο συμπερασμάτων συνιστά την καθιέρωση εθνικού rapporteur ή ενός διακρατικού οργάνου με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών,

περιλαμβανομένων των ΜΚΟ, που να συλλέγει και ανταλλάσσει πληροφορίες και να κάνει εκθέσεις πάνω σε στοιχεία, σε βασικές αιτίες, συντελεστές και τάσεις στο θέμα της βίας κατά των γυναικών, ιδιαίτερα της σωματεμπορίας. Το κείμενο συμπερασμάτων εισάγει επίσης την ιδέα να μη διώκονται γυναίκες και κορίτσια θύματα σωματεμπορίας για παράνομη είσοδο ή παραμονή σε μια χώρα.

Ενώ υπογραμμίζει τις αλλαγές που έλαβαν χώρα στη διάρκεια των πέντε τελευταίων ετών κάτω από συνθήκες παγκοσμιοποίησης, δομικών αλλαγών και οικονομικού μετασχηματισμού, το κείμενο συμπερασμάτων δίνει έμφαση στη διάσταση του φύλου όσον αφορά τις προκλήσεις που παρουσιάζονται λόγω της παγκοσμιοποίησης. Τονίζει τις συνέπειες λόγω φύλου από αλλαγές στις μεθόδους παραγωγής, εργασίας, και από τις επιταχυνόμενες τεχνολογικές προόδους στην πληροφορική και τις επικοινωνίες, επισημαίνοντας τις άνισες επιπτώσεις πάνω στις γυναίκες. Ενώ η παγκοσμιοποίηση έδωσε μεγαλύτερες ευκαιρίες σε ορισμένες γυναίκες, πολλές άλλες μπήκαν στο περιθώριο λόγω των ανισοτήτων, που γίνονται όλο και βαθύτερες, μεταξύ χωρών και μέσα στις χώρες.

Συνεπώς, το κείμενο συμπερασμάτων ζητά μέτρα για να αντιμετωπιστούν οι νέες αυτές προκλήσεις. Σ' αυτά περιλαμβάνονται: ανάλυση και πολιτικές αντιμετώπισης των κυριότερων λόγων, γιατί γυναίκες και άνδρες επηρεάζονται διαφορετικά από τη δημιουργία και την περικοπή θέσεων εργασίας, από τη διασφάλιση ίσης πρόσβασης στα συστήματα κοινωνικής προστασίας, ώστε να υπάρχουν δικλίδες ασφαλείας κατά της αβεβαιότητας και των αλλαγών των συνθηκών εργασίας, διευκόλυνση της απασχόλησης γυναικών, μέσω, μεταξύ άλλων, της αφαίρεσης οικονομικών εμποδίων, της απλοποίησης διοικητικών διαδικασιών, της δημιουργίας επαρκούς κοινωνικής προστασίας και της πρόσβασης σε επιχειρηματικά κεφάλαια.

Το κείμενο συμπερασμάτων επαναβεβαίωσε με έμφαση τη δέσμευση για να ληφθεί υπ' όψη η διάσταση του φύλου σε όλες τις πολιτικές (mainstreaming) ως κύριας

στρατηγικής για την προαγωγή της ισότητας των φύλων, δέσμευση του Προγράμματος Δράσης του Πεκίνου, που εξετάστηκε λεπτομερέστερα στα Συμπεράσματα 1997/2 του ECOSOC και σε άλλες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και του ECOSOC. Σε όλα τα συστήματα των Ηνωμένων Εθνών έχουν γίνει συστηματικές προσπάθειες για να ενσωματωθεί η οπτική του φύλου στην ουσιαστική δουλειά των Ηνωμένων Εθνών.

Η Διακυβερνητική Επιτροπή για τις Γυναίκες και την Ισότητα των Φύλων συνεχίζει να συνεργάζεται αποτελεσματικά, για να αναπτύξει μεθόδους για ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές. Η αυξημένη αναγνώριση της σημασίας της εισαγωγής της οπτικής του φύλου στους προϋπολογισμούς των προγραμμάτων οδήγησε στην ανάπτυξη

ανακαινιστικών πρωτοβουλιών, που ενθαρρύνουν μεγαλύτερη προσοχή στο φύλο στις διαδικασίες προϋπολογισμού. Πολλά υπουργεία και τοπικοί φορείς δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στην οπτική του φύλου στα Μεσοπρόθεσμα Προγράμματά τους.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Ασφαλείας εξέδωσε, για λογαριασμό του Συμβουλίου, μια δήλωση με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας υπογραμμίζοντας ότι η ειρήνη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Η μελέτη «Εισάγοντας την προοπτική του φύλου στις πολυπλευρες δράσεις για τη διατήρηση της ειρήνης», που έγινε από τη Διεύθυνση των Ειρηνευτικών Επιχειρήσεων (DPKO), και η συνεχιζόμενη κυκλοφορία στοιχείων για το φύλο και τον αποκλισμό από τη Διεύθυνση Υποθέσεων Αφοπλισμού (DDA) είναι

παραδείγματα της εισαγωγής της διάστασης του φύλου στα Ηνωμένα Έθνη. Συνεχίζεται δε η ανάπτυξη δεξιοτήτων του προσωπικού πάνω στην προοπτική του φύλου με ένα συνοπτικό πρόγραμμα, που τώρα επεξεργάζεται η Διεύθυνση Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων (DESA).

Οι προσπάθειες περιλαμβάνουν επίσης, και όχι μόνο, δουλειά, για να διασφαλιστεί ότι υπάρχει δικαιότερη συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα όργανα και τις διαδικασίες στις εργασίες των Ηνωμένων Εθνών. Γίνονται προσπάθειες να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή γυναικών όσο και ανδρών σε επιτροπές, δικαστήρια, συναντήσεις ομάδων ειδικών, σε εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα υποτροφιών.